

Solskydd på lekplatser

Slutrapport

Namn på projekt:

Solskydd på lekplatser - Lidnersplan

Sökande

Nämnd:	Kontaktperson:
Kungsholmens stadsdelsnämnd	Jessica Jerrås
Epost:	Telefon:
Jessica.jerras@stockholm.se	08 508 09 888

Datum för inlämnade av slutrapport
2025-01-09

Innehåll

1	Beskrivning av projektet	3
1.1	Klimatåtgärdens övergripande syfte	3
1.2	Bakgrund	3
1.3	Beskrivning av åtgärden	3
1.3.1	<i>Åtgärdens mål och syfte</i>	3
1.3.2	<i>Åtgärdens projektorganisation</i>	3
1.3.3	<i>Avgränsning</i>	3
2	Resultat	4
2.1	Uppfyllelse av projektmålen	4
2.2	Beskrivning av åtgärdens effekt	4
2.3	Innovativitet och/eller uppväxling	5
3	Genomförande	5
4	Ekonomi	5
4.1	Åtgärdens budget och tilldelade medel	5
4.2	Påverkan på driftkostnader	5
5	Övriga erfarenheter	5

1 Beskrivning av projektet

1.1 Klimatåtgärdens övergripande syfte

Ange vilket syfte som var viktigast för åtgärden.

- ☐ *Minskade klimatpåverkande växthusgasutsläppen*
- ☒ *En höjd beredskap för klimatförändringar*
- ☐ *Minskad energianvändning*

1.2 Bakgrund

Genom egna inventeringar, stadens värmekartering och inkomna synpunkter från allmänheten såg förvaltningen ett behov av att på vissa lekplatser i stadsdelsområdet arbeta för att minska solinstrålningen för att skydda lekmiljöerna vid värmebölja. De aktuella lekplatserna ligger inom den tätare innerstadsmiljön, som kan vara extra utsatt vid höga temperaturer. Då många av stadsdelsområdets allmänna lekplatser också i hög grad nyttjas av närbelägna förskolor ansågs det extra viktigt att arbeta för en mer hälsosam vistelsemiljö för barn och vuxna. Fyra platser att undersöka vidare valdes ut inför projektet; Lidnersplans lekplats, Nelly Sachs lekplats, Kronobergsparkens lekplats och Pontonjärparkens lekplats. De utvalda lekplatserna hade en hög grad av solexponering beroende på att träd som funnits på platsen tagits ner till följd av skador, ålder eller sjukdomar, eller beroende på att platsen inte planerats för skugga vid anläggning. De utvalda lekplatserna var också bland de mest nyttjade av förskolor. De fyra lekplatserna skulle analyseras och utvärderas inom ramen för projektet och målsättningen var att arbeta vidare med faktiska åtgärder på 1–3 av platserna. Åtgärderna som genomfördes skulle ge erfarenheter som kunde appliceras vidare på andra lekplatser framöver.

1.3 Beskrivning av åtgärden

Efter att ha utvärderat olika möjliga lösningar för att öka beskuggningen på de utvalda lekplatserna var slutsatsen att många olika utrustningsdelar och funktioner ofta behövde flyttas runt för att få in beskuggande element till lekplatserna. Förvaltningen såg både över möjligheten att plantera träd och bygga solskydd. Detta faktum leder till ökade anläggningskostnader, eftersom mer åtgärder behövs än att bara placera ut de solskyddande funktionerna. Inom ramen för projektets budget fanns det därmed bara utrymme att genomföra åtgärder vid en av lekplatserna, och Lidnersplans lekplats valdes ut. Detta är en plats som dagligen nyttjas av en förskola intill, och där krontäckningsgraden kraftigt minskat de senaste 15 åren. Hela lekmiljön var utsatt för sol större delen av dagen sommartid.

På Lidnersplans lekplats ritades in och anlades en platsbyggd pergola över en sandlåda och träd planterades i och utanför lekplatsen. En buskplantering med höga och låga buskar anlades också. För att få utrymme för träd- och buskplantering samt pergola behövde viss befintlig utrustning på lekplatsen flyttas runt. De beskuggande elementen placerades på sådant sätt att de ska ge skugga in på lekplatsen, dagtid, under sommaren. Valet av placering gjordes genom att studera solens rörelse över platsen sommartid via platsbesök och digitala verktyg.

1.3.1 Åtgärdens mål och syfte

Syftet med åtgärden var att minska solinstrålningen på lekplatsen under sommartid. Målet var att skapa en behagligare och mer hälsosam lekmiljö för barn och vuxna, och minska sårbarheten vid värmebölja.

Målsättningen var också att främst, och i största möjliga mån, arbeta med ökad lövskugga till lekplatsen. Detta eftersom träd kan hjälpa till att reglera temperaturen även på andra sätt och ger andra värden utöver temperaturreglering.

1.3.2 Åtgärdens projektorganisation

Landskapsarkitekt stadsdelsförvaltningen – projektledning och planering

Ramavtalad byggledare – biträdande projektledare under genomförande

Ramavtalad markentreprenör – anläggare under genomförande

1.3.3 Avgränsning

Åtgärder genomfördes på en av platserna med bakgrund i orsaker beskrivna under punkt 1.3. Erfarenheter togs dock vidare från projektet för att arbeta vidare med ytterligare en lekplats nästkommande år.

2 Resultat

2.1 Uppfyllelse av projektmålen

Utsläppsfaktor:

Utsläpp av CO2-ekvivalenter
FÖRE: ej applicerbart
EFTER: ej applicerbart

och/eller

Energianvändning (kWh/år)
FÖRE: ej applicerbart
EFTER: ej applicerbart

Effekt (kW)

FÖRE: ej applicerbart

EFTER: ej applicerbart

och/eller

Uppnådd effekt av klimatanpassningsåtgärd

Ökad beskuggning av Lidnersplans lekplats från platsbyggd pergola. Träd och buskar har planterats enligt plan, dock är plantorna fortfarande unga och behöver tid innan de kan ge önskad effekt för klimatanpassning. På sikt ska träd och buskar reglera temperatur genom skugga och evapotranspiration (vattenavdunstning).

och om relevant

Övriga effekter (andra miljöeffekter, påverkan på arbetsmiljö, positiva hälsoeffekter, uppkomna vinster, synergier, lärdomar för framtiden m.m.)

Plantering av ny vegetation leder till andra klimatnyttor och kan främja biologisk mångfald lokalt.

2.2 Beskrivning av åtgärdens effekt

Åtgärderna har lett till att en av de utvalda lekplatserna nu skyddas bättre vid värmebölja. Genom projektet kunde förvaltningen arbeta med två typer av klimatanpassningsåtgärder (trädplantering och byggda element) för att ta med sig erfarenheter för kommande projekt. Åtgärdernas fulla effekt har dock ännu inte nåtts i och med att det krävs tid innan träd och buskar är så pass stora att de kan svalka och skugga platsen på tänkt sätt. Växtlighetens effekt för klimatanpassning av platsen kommer följas upp regelbundet, särskilt under växternas etableringsfas de kommande 2–3 åren.

2.3 Innovativitet och/eller uppväxling

Erfarenheter från projektet tas vidare till kommande åtgärder vid andra lekplatser i stadsdelsområdet.

3 Genomförande

År	Aktiviteter
2024	Vår/sommar: Inventering av utvalda lekplatser, urval och planering av åtgärder. Framtagande av arbetshandlingar Lidnersplan.
2024	Höst/vinter: byggnation/plantering vid Lidnersplan
2025	Skötsel av växter och justering av pergola. (ej klimatmedel)

4 Ekonomi

4.1 Åtgärdens budget och tilldelade medel

Åtgärdens planerade budget på 700 000 sek var samma som beviljats från CM4 klimatinvesteringsmedel. Då större åtgärder krävdes för att passa in klimatanpassningsåtgärderna vid platsen sköt förvaltningen till ytterligare medel för att kunna genomföra projektet i sin helhet. Utfallet av åtgärdens totala investering blev därför 930 000 sek.

Åtgärdens initiala budget	700000
Åtgärdens totala investering	930000
Varav ev. extern nationell medfinansiering	
Varav ev. extern övrig medfinansiering (t.ex. EU)	
Beviljat belopp från CM4 klimatinvesteringsmedel	700000
Åtgärdens totala investering, utfall	930000
Driftkostnadspåverkan (+ -)	

4.2 Påverkan på driftkostnader

Stadsdelsförvaltningens driftskostnader ökar något till följd av projektet eftersom det kommer behövas underhåll av pergolan i framtiden.

Buskplanteringen kommer också kräva skötsel men påverkan på driftskostnaden är liten med tanke på ytans begränsade storlek och för att ytan ersatte del av tidigare fallskyddsytta som också krävde en viss driftspeng. Behovet av extra skötsel av växtligheten (framförallt träd) kommer initialt bekosta stadsdelsförvaltningens investeringsbudget under etableringstiden.

5 Övriga erfarenheter

För att reglera temperatur och skydda lekplatser från solinstrålning är erfarenheten att detta görs allra bäst i samband med att en lekplats planeras eller ska renoveras i stort. Detta med tanke på att ytan ofta är begränsad och att lekplatsen ofta behöver omdisponeras för att komplettera med antingen trädplantering eller byggda solskydd.

Ytterligare erfarenhet är att träd med fördel kan planteras precis utanför lekplatsen om dess vitalitet är avgörande för lekplatsens beskuggning. Träd inne i lekmiljön utsätts för mer slitage än utanför och kan därför ha svårare att växa sig tillräckligt stora.